hejmar 47 - payîz 2010

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravayê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan

Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Civîna Payîza 2010an

Civîna 47an ya Kurmancî ji 10 heta 17ê kanûna 2010an li Parîsê li dar ket.

Beşdarên civînê vê carê li ser ***peyvên di stranan de, Şivanê Kurmanca*** ya Erebê Şemo, ***Hikyatêd cimaeta kurdîyê*** (1961) ya Hecîyê Cindî, ***peyvên ji hêla Bidlîs û Wanê, peyvên fransizî di kurmancîya Cezîrê de*** û herweha li ser ***peyvên kurdî-iranî di zimanê yûnanî de*** xebitîn.

Ev hevalên han di civînê de beşdar bûn: Khosrow Abdollahî (Selmas), Salih Akin (Xerzan), Mustefa Aydogan (Mêrdîn), Rojda Azîzoglu (Diyarbekir), Veysî Barak (Diyarbekir), Elîşêr (Wan), Yakup Karademir (Mêrdîn), Mehmûd Lewendî (Qerejdax), Emîn Narozî (Batman), Selam Nûman (Qamişlo), Zinar Soran (Dêrik), Têmûrê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).
Encamên xebata vê civînê di vê hejmara Kurmancî de tên belav kirin.

Peyvên di stranan de

Amadekar: Emîn NAROZÎ

Zembîlfiroş

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
zembîl: zenbîl	sepet	corbeille, panier (flexible)	(pliable) shopping basket, (made of reeds)
biha	1) fiyat, değer; 2) pahalı	1) prix, coût ; 2) cher, coûteux, onéreux	1) price, cost; 2) expensive, costly
tobedar	tövbekâr	pénitent, repentant, contrit	penitent, repentant sinner
'ebas	fakir	pauvre	poor
'ebasî	fakirlik	pauvreté	poverty
bi tena...	yalnızca, sadece	seulement, juste, uniquement	only just, solely
debirîn	geçinmek, geçimini sağlamak	subsister, se débrouiller pour vivre	to get by, to manage to live
debirandin	geçindirmek, geçinmesini sağlamak	assurer la subsistance de qqn.	to provide for s.o., to support s.o.
şol: şuxul	iş	travail	work, job
pirsiyar	soru	question	question
ked	emek	labeur, travail	labor, work
erzan	ucuz	bon marché	cheap
erzanî	ucuzluk	le fait d'être bon marché, prix bas	to be cheap, to have a low price
bi erzanî	ucuzca, ucuza	à bon marché	cheaply
nenas	bilinmeyen, tanıdık olmayan	inconnu	unknown, strange, unfamiliar
daw û deling hilanîn	kolları/ paçaları sıvamak	(retrousser les manches et les bas de pantalons) se préparer à faire quelque chose.	to roll up one's sleeves, ready to do something
şermekar	mahcup	confus, honteux, embarassé	confused, shamed, embarrassed
padşah, padîşah	padişah	roi	king
toq û benî	hotoz kasnağı ve asılı sıra altın dizileri	anneaux entourant la coiffure féminine en forme cylindrique (kofî) et les rangées de piécettes d'or qui leur sont attachées	cylindrical rings in a woman's hair style and the gold coins attached to them
qerwaş: qewraş	kadın hizmetçi	servante	maidservant
lib	tane, adet	pièce, unité	piece, unit
liblibî	tane tane	grains séparés	in separate grains
kelîn	kaynamak	bouillir	to boil
kelandin	kaynatmak	faire bouillir	to boil
hewale: cihekî hewale	yüksek	hauteur bien exposée, qui respire bien, endroit haut et dégagé	perched high and clearly seen, s.o. who breaths well, a high place
serkul: serkol, serserqot, serqot	başı açık	nu-tête	bareheaded
gamasî	balina	baleine	whale
enîpan	geniş alınlı	qui a le front haut	high forehead
vedîtin	bulmak, keşfetmek	découvrir, trouver	to discover, to find

Têlî

qorat	dip, alt taraf, kök	fond, côté bas, racine	base, low side, root
deqdeqî	benek benek, benekli	tacheté	spotted, stained
par	geçen yıl	année dernière	last year
delalîk	sevdicek	bien-aimé(e), chouchou, chéri	sweetheart
tihêl	yan, taraf	côté, latéral	side
girdav: gerînek, gerav	girdap	tourbillon d'eau	whirlpool
heb: lib	tane	unité, graine	bead, unit
timtêl	kılık, kıyafet, dış görünüş, timsal	tenue, habillement, apparence, accoutrement	fine clothes, posh getup (argot) gear
cerge	halka	anneau, bague	ring

Peyvên ji hêla Bidlîs û Wanê

- II - û - III-

Amadeker: ELÎŞÊR

Not: Beşa didwan ya vê xebatê ji ber tunebûna cih di hejmara 46an de nehatibû çap kirin. Em wê niha di gel beşa sisiyan çap dikin.

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
H			
hilavêjk: feq: (ji bo kêrvoşk, rûvî, gur û. hwd).	tuzak (tavşan, tilki, kurt vb gibi hayvanlar için) tuzak	piège, trappe (pour renards, lièvres, loups)	trap (for foxes, hares, wolvs)
hûl	serseri	vagabond, errant	lout, vagrant, tramp
K			
kapang: ciyê derbasbûnê	geçit	passage, gué	a crossing, a ford
karêz: zozan	yayla	alpage, estive	summer pasture
karişt: melhêb	ağaç yaba	fourche en bois	wooden fork
kartûk:	eğe	lime	file
karûs: gotinên vala	boş laf	absurdité, baliverne, propos creux, fadaise	rubbish!, nonsense
kêç	nem	humidité, moiteur	moisture
kêrr: serê wê tewandî	eğik	courbé, crochu	bent, hooked
kinoşe: gêzî:	süpürge	balai en bruyère	broom
kişt:	çevik, atik	agile, alerte	agile, alert
kiştandin: dar kiştandin	budamak	ébrancher, tailler, émonder	to prune, to trim
kîle: kêl, keyl: pîvanek ji bo genim, ceh û. hwd. deh teneke, yan jî 16 mişqa ye (ji erebî keyl)	kile, ölçek *(buğday vs.)*	boisseau (pour le blé, orge etc.), (sa valeur change d'une région à l'autre)	bushel (different weights in different region)
korî: koriya pez, koy, koya pez	yazın sıcaktan koyunların toplanarak veya ardarda dizilerek başlarını bir öndekinin kuyruğu altında saklaması	attroupement de moutons qui se mettent en rang en se collant pour se protéger de la chaleur d'été	a herd of sheep in summer gathering to protet themselves from heat by hiding their heads under each other's tails
kudûm: kûp	küp	jarre	jar
kuneba: hewakêşa tendûrê, kulfik	tandırlarda hava alma deliği	fente de ventillation de tandour	a ventilation hole of a tandour oven
kurtek	etek	jupe	skirt
kurî: (kuriya tevr, tevşo, kuling û hwd), qûn	arka (*çekiç vb*)	dos (de pioche, doloire, marteau etc.)	back, face (*of a hammer*), blunt edge
L			
lopikandin	1) sıyırmak; 2) ağaç kabuğunu soymak	1) écorcher, érafler ; 2) peler, écailler (pour l'arbre)	1) to skin, to flay, to scratch; 2) to peel, to husk, to strip bark
M			
majo: jinmam, amojin	amca karısı	la femme de l'oncle paternel	the wife of paternal uncle
manêle	manivela	manivelle	a handle, a crank,
mastê girtî: mastê ji bo zivistanê di kûpan de dawerivandî	küplerde kış için süzülmeye bırakılmış yoğurt	yoghurt filtré et conservé dans des jarres pour l'hiver	drained yoghurt preserved in jars for use in wintertime
mêvik: mêwik	düğme	boutton	button
mirbex: mitbex:	mutfak	cuisine	kitchen
mişewşî: mişewş, şorbenîsk	mercimek çorbası	soupe de lentilles	lentil soup
mişqa: pîvanek e ji bo tene ku ji dar hatiye çêkirin	tahıl ölçmede kulanılan ağaçtan bir ölçek	mesure de capacité en bois pour les céréales	a wooden measure of volume for cereals
mitewze	tuvalet	toilette	toilet
moxsî: mixsî: kesên xiristîyan ên çûne Qudsê (hacîyên xiristîyan)	hıristiyan haci	pélerin chrétien qui s'est rendu à Jérusalem	a christian pilgrim to Jerusalem
musirmîn: misilmên: yên ji ser dînê xwe vegeryayî	dönme	converti à l'islam	a convert to islam
mûrting: ketê (nefela) yeksalî	bir yıllık yonca	trèfle d'un an	one year old clover
N			
nêremok: nêremûk, nêremêçk, nêrmo, nêremê, nêrebûk	hünsa	hermaphrodite	hermaphrodite
nêrejin	ersi, erdişi, hünsa	androgyne, hermaphrodite	hermaphrodite
nicimokî: licimokî	hafifçe aksayan	boîteux	limping
nicimîn: licimîn	hafifçe aksamak	boîter, boîtiller	to limp, to hobble
O			
oran	biçilmiş ekin	récolte (de céréales), récolte	harvest (of grain) harvest
P			
parav	çok yaşlı kadın	vieille femme	old woman
paşik: paxil, pêşil, paşil	koyun, göğüs	sein, giron	breast, bosom
paxaç	yuvarlak ortası delik ekmek	galette de pain ronde avec un trou au milieu	round bread with a hole in the middle
pinate	kalın zincir	chaîne épaisse	heavy chain
pirçûnekî bûn	kuzunun fazla oyundan ötürü zayıflaması	amaigrissement d'un agneau à cause d'hyperactivisme	the weakening of lamb because of too much play (activity)
pirçûnekî kirin	kuzuyu fazla oyundan ötürü zayıf düşürmek	faire maigrir l'agneau à force de le faire bouger	to weaken a lamb by making it move (travel)
pûk (berfa pûk, kevrê pûk = kevirê kuş, darê pûk, diranê pûk)	boş, hafif (toz şeklindeki kar, süngertaşı)	vide, léger (neige poudreuse, pierre ponce, bois léger, dent creuse)	empty, light, (powdery snow, pumice stone, hollow tooth)
pût	1) karşılık ödemeden yapılan hayvan bakımı; 2) besi	1) prendre soin d'un animal sans rétribution ; 2) alimentation, fourage	1) taking of care an animal without being paid; 2) food, fodder
pût dayîn	hayvan bakımını karşılık ödemeden birine vermek	confier un animal à quelqu'un sans rétribution	to give the animal to someone without being paid
pût kirin	hayvan bakımınını karşılıksız üstlenmek	prendre soin des animaux d'autrui sans rétribution	take care of animals from others without being paid

Q			
qebê yekî bûn	meydan okumak	défier qqn	to challenge s.o.
qoze	dikili taş (taş oyununda)	pierre dressée en guise de cible (pierre dans un jeu)	a stone raised as a target (a stone in a game)
qulat	kartopu	boule de neige	snowball
R			
rist	zincir	chaîne, collier	chain, necklace
S			
sako	1) çaket; 2) palto (bazı bölgelerde)	1) jaquette ; 2) paletot, manteau	1) jacket; 2) coat, overcoat
salyar	iki yılda bir	biennal	biennial event
seqa kirin: seqav kirin, bi serî kirin, qetab kirin	kesici aletlerin ağzına demir ilave etmek	ajouter une pièce tranchante en fer (comme un coutre ou une charrue)	to add an iron cutting edge (like a plugh share)
seqer: seqem	ayaz	froid sec, grand froid	a dry cold, freezing cold
sekarî: sakar	saman taşımada kullanılan çok büyük sepet	hotte généralement utilisée pour le transport de la paille	basket carried on the back generally for carrying straw
seko: sekû	seki	estrade, banc en terre battue	a platform or earth bank
selexane	mezbaha	abattoir	slaughter house
serçir	yukarıdan aşağıya düşen hafif su akıntısının düşme noktası	le point de chute d'un filet d'eau s'écoulant	the point where a trickle of water is falling
sevî	küfe	hotte	large basket
sewik: kade	çörek	sorte de brioche	a kind of cake
sêre: nîşan, armanc	hedef	cible, objectif	target, objective
sorbelek	alabalık	truite	trout
Ş			
şademergî	aşırı sevinç	extase, joie intense	ecstasy, extreme joy
şibak	çobanın uyanmak için kendine bağladığı koyun	mouton attaché au pied du berger pour le réveiller en cas de danger	the sheep which shepherd has tied to himself to wake him in case of danger
T			
terehol	başıboş, serseri	voyou, vagabond	rascal, stray, bum
terîx (latînî: chalcalburnus tarichi)	inci kefalı	mulet du lac de Van (poisson)	mullett from lake Van (fish)
terxîçek	çit kapı	porte de clôture	wicket or fence gate
teşt, teşta darînî	ağaç leğen	bassine en bois	large wooden bowl
teyrê qîqî	ağaçkakan	pivert	woodpecker
V			
verdî: kûresul, keresû	bıldırcın	caille	quail
W			
weşaş	ceviz toplamada ağacı silkeleyen (genel olarak ağacı silkelenerek ürünü toplanan diğer ağaçlar için de kullanılabilinir)	celui qui secoue le noyer (pour récolter les noix)	some one who shakes a tree to collect the nuts

"Şivanê kurmanca" ya Erebê Şemo

- III -

Amadekar: Mustefa AYDOGAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
ji (min) tirê: min digot qey	öyle saniyordum ki	je croyais que, selon moi	I thought that
parxan: parsû hemû	kaburga (tümü)	côte (os)	ribs
payê xwe dan: pesnê xwe dan	övünmek	se vanter, se glorifier	to boast
perekende: belabelayî, belawela	darmadağın	dispersé, éparpillé, en ordre dispersé	scattered (adj.)
perekende bûn:	darmadağın olmak	se disperser, s'éparpiller	to be scattered
perekende kirin:	darmadağın etmek	disperser, éparpiller	to scatter
pêrênc: pêrenc: keda pê	yolluk	viatique, rétribution d'un coursier ou d'un émissaire	a reward to an intermediary or envoy
pesarî	doğal tezek	fumier, engrais à partir de bouse de vache	manure, dung
pîgar	yardımcı	aide, assistant	an assistant, a helper
pirçûkirî: me'dkirî, mirûzkirî	asıksuratlı	renfrogné, revêche	to be sullen, to sulk, be a wet blanket
pişt jê standin	arkadan kuşatmak	couper les arrières, attaquer par l'arrière, encercler (en guerre)	to cut off the rear, attack from the rear (in war)
pot û palas	pırtı palas	chiffons, bric à brac	rags
qalim: qalind	kalın	épais	thick
qax: koncal	çukur	cavité rocheuse naturelle, trou, bas-fond, fosse	natural rock cavity, a hole, a ditch, the depths
qedandin: pêk anîn	yapmak, yerine getirmek	accomplir, terminer, mener à terme	to fix, to arrange, to complete (successfully)
qelaçî: qelaçe	siper, hendek	tranchée	trench
qelînok: qelînek	kavurga	graines grillées en amuse-gueule, (blé, maïs ou pois chiche)	roasted cereals (corn, wheat, chick-peas)
qemitandin	yapıştırmak, kaynak yapmak	coller, souder	to stick, to solder or weld
qemitîn	yapışmak, kaynamak	adhérer, s'attacher	fasten, to be attached to
qerefîl: xizêmên bi şirik	püsküllü hızma	anneau de nez avec glands, piercing du nez avec glands	nose-ring with tassels
qestîka	şakadan	pour plaisanter, en plaisantant	jokingly
qird: (pezê qird): qert	1) kart; 2) yaşlı	1) vieux ; 2) âgé	1) old; 2) aged, past his prime
qirinte: (merîkî qirinteyî)	iri yarı, kocaman	géant, imposant	giant, impressive
qisîl: hesîr	hasır	paillasse en paille, paillasson	straw mat, door mat
qor: (pezê qor)	zayıf, sıska, cılız	mince, maigrichon	slim, thin, weak
qûnî (qûrê /noqî)... bûn	batmak	plonger, s'enfoncer	to dive, to go down
qûz (xûz) bûn	eğilmek	se pencher, s'incliner	to bow, to bend over

Peyvên fransizî di kurmancîya Cezîrê de

- II -

Amadekar: Selam NÛMAN

kurmancî	tirkî	fransizî	îngilîzî
galon	galon	gallon	gallon
gerac, garaj	garaj	garage	garage
gerson, garson	garson	garçon	a waiter
gato	kek, pasta	gâteau	cake
cilatîn, jelatîn	jelatin	gélatine	gelatin
cendirme	jandarma	gendarme	gendarme
gîdon	gidon	guidon	handlebars
cimnastîk, jîmnastîk	jimnastik	gymnastique	gymnastics
hingar	hangar	hangar	hangar
çakêt	caket	jaquette	jacket
cêb, cîp	cip	jeep	jeep
cîton, jeton	jeton	jeton	a token, a counter
coker, jokêr, joker	joker	joker	joker
sankiyêm	beşinci vites	la cinquième (vitesse)	the fifth gear
lîsans	lisans	licence	bachelor's degree
lêmonad(a), lîmonate, lîmonat	limonata	limonade	lemonade
loc, loce	loca	loge	box
me'keron, meqerne, makarna	makarna	macaroni	macaroni
manto	manto	manteau	coat
manewêl	manivela	manivelle	handle
mazot	mazot	mazout	diesel oil (fuel)
mîkanisyan, mekanîsyen, makînîst	makinist	mécanicien	mechanic
mîkanîk, mekanîk	mekanik	mécanique	mechanics
niyon, neon	neon	néon	neon
pentelon, pantor	pantolon	pantalon	trousers,
pakêt	paket	paquet	parcel, packet
peraşût, paraşût	paraşüt	parachute	parachute
perazît, parazît	parazit	parasite	static, interference, jamming
pate (di lîstikên kaxez û dameyê de)	pata	pat	stalemate
petrol	petrol	pétrole	petroleum, mineral oil
pînpon	pingpong	ping-pong, tennis de table	ping-pong, table tennis
plastîk	plastik	plastique	plastic
poz	poz	pose	pose, posture
bodra, pûdre, potra	pudra	poudre	powder
bêceme, pêceme, pîcame, pîjame	pijama	pyjama	pyjamas
radar	radar	radar	radar
radyo	radyo	radio	radio
radyator	radyator	radiateur	radiator
rasor	yay	ressort	spring
rob (krasê şevan ya jinan)	rop, gecelik	robe de nuit, chemise de nuit	night gown, night dress
rodac	rodaj, makine - motor alıştırma	rodage	running-in
rindêl, rondele	göbekli kavşak, rondela	rondelle, rond-point	washer roundabout (trafic)
katiryêm	dördüncü vites	quatrième (vitesse)	the fourth gear
selete, sellate, salata	salata	salade	salad
sale, salon	salon	salle	hall
salon	salon	salon	1) living room; 2) saloon (US)
serdîn, sardîn	sardalya	sardine	sardine
sişwar	saç kurutma makinası	séchoir (cheveux), sèche-cheveux	hairdrier
sikirtêr, sekreter	sekreter	secrétaire	secretary
sîrom, serûm	serum	sérum	serum
silîp	külot, slip	slip	underpants
soda	soda	soda	soda water
stok	stok	stock	stock
stûdyo	stüdyo	studio	studio
stîlo	dolma kalem	stylo	pen, fountain pen
tampon	tampon	tampon	a pad, a rubber stamp
telefon	telefon	téléphone	telephone
tilvizyon, televîzyon	televizyon	télévision	television
tirmis, termos	termos	thermos	thermos
ton	ton balığı	thon	tuna fish
ton	ton	tonne	ton
torneviz, tornevîda	tornavida	tournevis	screwdriver
terektor, tereqtor, traktor	traktör	tracteur	tractor
trên	tren	train	train
tranzît, transît	transit	transit	transit
trîko	triko	tricot	pullover, sweater, knitting
trêfazê, trîfaz	trifaze, üç fazlı	triphasé	three-phase
tirwazyêm	üçüncü vites	(la) troisième (vitesse)	third gear
tîfo	tifo	typhoïde	typhoid
wenzelîn, vazelîn	vazelin	vaseline	vaseline
verenda, veranda	veranda	véranda	veranda
vîza, vîze	vize	visa	visa
fîtêz, fitêz, vîtêz	vites	vitesse	gear
vagon	vagon	wagon	railway truck, carriage, (wagon)
winş, vînç	vinç	winch	winch
zigzag, zîqzaq, ziqzaq	zikzak	zigzag	zigzag

Folklor - III -

"Hikyatêd cimaeta kurdîyê" ya Heciyê Cindî

Amadekar: Reşo ZÎLAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
serî hilqetandin	başını gövdesinden ayırmak	décapiter	to cut the head off a bird, to behead (a person)
nanga: niha	şimdi	maintenant	now
gişk: giş, gî, hemû	tüm, bütün	tout	all
zêrkildayî	altın kaplamalı	plaqué or	gilded
çavnas	tanışıp yakınlaşmış, aşina	familier, connaissance	an acquaintance
çavnas bûn	tanışıp yakınlaşmak, aşina olmak	être familier, se connaître	to know, to be familiar with
tîbûna xwe şikandin	susuzluğunu gidermek	étancher sa soif	to quench one's thirst
dijon: dijûn, qirêj	kir	saleté, souillure	dirt, soil
dijon bûn	kirlenmek	se salir, se tacher	to get dirty, to be stained
qazvanok: qazvan	kaz bakıcısı	gardien d'oies	goose herd
kuta kirin	bitirmek	finir, achever	to finish, to end
dan ber xwendinê	tahsile göndermek	scolariser, envoyer pour faire des études	to school, to send s.o. to school
zor	güçlü	puissant, fort	powerful
serê xwe bi min re bike yek	benimle seviş	couche avec moi	sleep with me
efseneş bêaqil	akılsız, ahmak	idiot, stupide, sot, inepte, bête, imbécile	foolish, stupid, nut (US), idiot
sere	yaşlı	vieux	elderly
dest (bi) dest	hemen, anında	de suite, immédiatement	immediately
(ji) xweber	kendiliğinden	de lui même, spontanément	spontaneously
talaş: xem	kaygı, tasa	souci	a worry, an anxiety

Peyvên kurdî-îranî di yûnanî de

Amadekar: Rojda AZÎZOGLU

yûnanî	kurdî	farisî	tirkî	fransizî	îngilîzî
αμπάρι [ambári]	embar	enbar	ambar	entrepôt, dépôt	warehause, store
αστάρι [astári]	astar	aster	astar	doublure	lining
αχούρι [axúri]	axur	axor	ahır	écurie	stable
γιάντες [jándes]	yadest, ladest	-	lades, yades	pari fait avec le bréchet d'une volaille	bet over the wishbone of a fowl
γιασεμί [jasemí]	yasemîn	yasemen	yasemin	jasmin	jasmin
γιαχνί [jaxní]	yaxnî, yexnî	yexnî	yahni	ragoût de viande aux oignons	meat stew with onions
γιορντάνι [jordáni]	gerdenî	gerdenbend	gerdanlık	collier	necklace
γκέμι [ĝémi]	gem	lêcam, lêgam	gem	mors (de cheval)	bit (of a bridle)
γκιαούρης [ĝaúris]	gawir	gabr, gavur	gavur	giaour, infidèle (religion)	giaour, infidel
δερβένι [ðervéni]	derbend	derbend	derbend	passe de montagne, défilé	mountain-pass, defile, canyon
δερβίσης [ðervísis], ντερβίσης [dervísis]	derwêş	dervîş	derviş	derviche	dervish
ζαμάνι [zamáni]	zeman	zeman	zaman	temps, époque	time, era
ζόρι [zóri]	zor	zûr	zor	1) dur, difficile ; 2) force ; 3) violence	1) hard, difficult; 2) strength; 3) violence
ζορμπάς [zorbás]	zorbe, zorbaz	zûrbaz	zorba	1) despote, tyran ; 2) violent	1) despot, tyrant; 2) violent
ζουμπάς [zumbás]	zimbe, zinbe	sonbê	zımba	poinçon, perforateur, agrafe	drill, punch
ζουμπούλι [zumbúli]	simbil, sinbil	sonbol	sümbül	jacinthe	hyacinth
ζουρνάς [zurnás]	zirne, zurne	sorna	zurna	zurna	zurna
καγιανάς [kajanás]	qeyxane	xaygînê	kaygana	omelette	omelette
καραβάνι [karaváni]	karwan, kerwan	karvan	kervan	caravane	caravan
καφτάνι [kaftáni]	xeftan, xiftan	xeftan	kaftan	caftan	kaftan
κεσές [ǩesés]	kase, kas	kîsê	kâse	bol, coupe	bowl
κεφτές [ǩeftés]	kifte, kufte	kûftê	köfte	boulette de viande	meat balls
κεχαγιάς [ǩexajás]	keya, kehya, kedxuda	kedxoda	kahya	majordome, intendant	butler, house-keeper
κεχριμπάρι [ǩexribári]	kehrîbar, kareba, kehreban	kehroba	kehribar	ambre jaune	amber
κιόσκι [ǩósǩi]	qulûbe (ji peyva «*koşk*»ê)	kûşk	büfe, kulübe	kiosque	kiosk
κιούπι [ǩúpi]	kûp	-	küp	jarre	earthenware jar
κουμπαράς [kumbarás]	qumbere, qompare	xomparê	kumbara	tirelire	moneybox, piggy bank
λεβέντης [levéndis]	lewend	levend	levent, delikanlı	gaillard, bel homme	handsome
λεβεντιά [levendjá]	lewendî	-	delikanlılık	gaillardise	gallant spirit
λεκές [leǩés]	leke	lekkê	leke	tâche, marque	stain, spot of dirt
λελέκι [leléǩi], λέλεκας [lélekas]	legleg	leklek	leylek	cigogne	stork
λεμόνι [lemóni]	lîmon, leymûn	lîmû(n)	limon	citron	lemon
λουλάς [lulás]	lûle, lûlik	lûlê	lüle, boru/nargile vb. ucuna takılan tütün yuvası	fourneau de narguilé, tube	hookah bowl, pipe, tube
μαγιά [majá]	maye, maya	mayê	maya	levure, présure	leaven, yeast
μάγος [máγos]	magî, mecûs	mecûs	büyücü	1) mage ; 2) magicien, sorcier	1) magus; 2) magicien, sorcerer
μαρκούτσι [markútsi]	marpîç, marpêç	marpîç	marpuç	tuyau du narguilé	tube of a hookah
μασούρι [masúri]	masûre, masule	masûrê	masura	bobine, navette de tisserand	bobbin
μαστούρης [mastúris]	mest	mest	mastor, mest, sarhoş	drogué, ivre, grisé	drugged, drunk
μεζές [mezés]	meze	mezzê	meze	hors d'œuvre, mezzé	hors d'œuvre, snack
μελιτζάνα [melidzána]	balîcan, bacan	badêncan	patlıcan	aubergine	eggplant
μενεξές [meneksés]	binefş	benefşê	menekşe	violette	violet (flower)
μεντεσές [mendesés]	menteşe	bendkaşê	menteşe	charnière, gond	hinge
μούμια [múmña]	mûmya	mûmyayî	mumya	momie	mummy
μουρντάρης [murdáris]	1) mirdar; 2) tolaz	mordar	1) murdar; 2) zampara	coureur de jupons	womanizer, skirt chaser
μπαζάρ [bazár]	bazar	bazar	pazar	bazar	bazaar
μπαξές [baksés], μπαχτσές [baxtsés]	baxçe	baxçê	bahçe	jardin	garden
μπαξίσι [baksísi], μπαχτσίσι [baxtsísi]	bexşîş	bexşêş	bahşiş	pourboire, bakchich	tip, baksheesh
μπάτσος [bátsos]	di dema Osmaniyan de ji kesên ku bi zorê bac distendin re dihat gotin. Di argoyê de ji bo polîsan tê gotin (ji peyva «*bac*»ê)	ez *bac*	aynasız (polis)	flic (policier), rançonneur	cop (police)
μπέης [béis]	beg	beg, bêyg	bey	seigneur, monsieur	lord, sir
μπερντές [berdés]	perde	perdê	perde	rideau	curtain
μπιρμπίλι [birbíli]	bilbil	bolbol	bülbül	rossignol	nightingale
μποστάνι [bostáni]	bostan, bîstan	bûstan	bostan	jardin potager	fruit or vegetable garden
μπουμπάρι [bumbári]	bûmbar	bûmbar	bumbar stuffed in a large gut	plat de tripes farcies	sausage made of rice and meat
μπουρέκι [buréǩi]	borek	borek	börek	beurek	burek
μπριάμ [briám], μπριάμι [briámi]	cureyek tirşik (ji peyva «*biryan*»ê)	bêryanî	türlü (yemek)	plat de courgettes et de pommes de terre au four	baked vegetables, food made of zicchini and potato
μπρίκι [bríǩi]	îbrîx, îbrîq (ji bo «*cezwe*»yê)	abrîz	cezve	aiguière (petite cafetière pour le café turc ou grec)	coffeepot
μπρισίμι [brisími], μπιρσίμι [birsími]	hevrîşim	ebrîşem	ibrişim, ipek	soie	silk
νάζι [názi]	naz	naz	naz	caprice, manière, coquetterie	coquetry, caprice
ναργιλές [narjilés], αργιλές [arjilés]	nargîle	nargîl	nargile	narguilé	water-pipe, hookah
νεράντζι [nerándzi]	narinc, nareng	narênc	narenç, turunç	orange amère, bigarade, agrume	bitter orange, citrus fruits
νέφτι [néfti]	neft, nift	neft	neft, asfalt	naphte	naphta
νισεστές [nisestés]	nîşaste, nişa	nêşastê	nişasta	amidon	starch
νταντά [dadá]	dadik, dadûk, dadê	dayê	dadı	nounou, nourrice, bonne d'enfants	nanny, nursemaid
νταούλι [daúli]	dahol, dihol	dohol	davul	tambour	drum
ντερμπεντέρης [derbedéris], ντελμπεντέρης [delbedéris]	merd, mêrxas, camêr, hêja; (dijmaneya «*derbeder*»)	merd, cevanmerd	yürekli, mert	généreux, brave	generous, brave
ντέρτι [dérti]	derd	derd	dert	peine, chagrin, souffrance	pain, suffering, sorrow
ντιβάνι [diváni]	dîwan	dîvan	divan	divan, cour d'un roi ou d'un seigneur	divan, court of a king or lord
ντορβάς [dorvás], τορβάς [torvás], τουρβάς [turvás], ντουρβάς [durvás]	torbe	tûbrê	torba	sac, pochette	bag
ντουβάρι [duvári]	dîwar	dîvar	duvar	mur	wall
ντουλάπι [dulápi]	dolab	dûlab	dolap	armoire, placard	cupboard, wardrobe
ντουμάνι [dumáni]	dû, dûman	dûd	duman	fumée	smoke, fumes
παζάρι [pazári]	bazar	bazar	pazar	marché	market
παπούτσι [papútsi]	papûç, papûçik	papûş	papuç	chaussure, babouche	shoe
παρακεντές [paraǩendés]	1) beredayî; 2) perekende	perakendê	1) düzensiz kimse; 2) perakende	1) un homme dispersé, peu discipliné ; 2) en détail	1) rabble; 2) retail trade
παράς [parás]	pare, pere	parê	para	argent	money
παρτάλι [partáli]	pertal, pirtal	pertal	partal, eski püskü	chiffon (bric-à-brac)	rag (junk shop)

πατσάς [patsás]	paçe (kelepaçe)	paçê	paça	plat de pieds de mouton	dish of sheep's feet
πελτές [peltés], μπελτές [beltés], μπελντές [beldés]	palûze, pelte (ji *palaftin*, *palandin*)	palûdê	pelte	1) concentré de tomates ; 2) dessert en gélatine à base de farine et de sucre	1) concentrate of tomatoes; 2) jelly-like dessert made with flour and sugar
περβάζι [pervázi], πρεβάζι [prevázi]	perwaz	perwaz	pervaz	corniche	cornice, molding
πεσκέσι [pesk̆ési]	pêşkêş, pêşkêşî	pîşkêş	peşkeş	offrande, cadeau	gift, offering brought to superior
πεχλιβάνης [pexlivánis], μπεχλιβάνης [bexlivánis]	pehlewan	pehlêvan	pehlivan	1) lutteur (corps à corps) ; 2) héros	1) wrestler; 2) hero
πιλάφι [piláfi]	pilaw	polo	pilav	pilaf, riz	pilaf, rice
πλιγούρι [pliɣúri], μπλιγούρι [bliɣúri]	bulxur, birxul	bolxûr	bulgur	bulghur	bulgur
πούστης [pústis]	pûşt (ji peyva «*pişt*»ê)	poşt	puşt	connard, pédé	catamite
πριτσίνι [pritsíni], περτσίνι [pertsíni]	perçîn	perçîn	perçin	rivet	rivet
ραβάνι [raváni], ρεβάνι [reváni]	rewan, rehwan	revan	rahvan	amble	amble
ραβανί [ravaní], ρεβανί [revaní]	rewanî	rowxenî	revani	dessert à base de semoule de maïs	sweet made of corn semolina
ράφι [ráfi]	ref, refik	ref	raf	étagère, rayon	shelf
ρεζές [rezés]	rizde, reze	rezê	reze	charnière, gond	hinge
σάζι [sázi]	saz	saz	saz	saz	saz
σαΐνι [saíni]	şahîn	şahîn	şahin	faucon	falcon
σαλβάρι [salvári]	şalwar	şelvar	şalvar	pantalon bouffant, chalwar	buggy trousers, shalwar
σάλι [sáli]	şal	şal	şal	châle, écharpe	shawl
σαντούρι [sandúri]	sentûr, santûr	sentûr	santur	santour, tympanon, psaltérion	dulcimer, psaltery
σαράι [sarái], σεράι [serái]	seray	seray	saray	palais, sérail	palace
σαχ [sáx], σάχης [sáx̃is]	şah, şa, şeh	şah	şah	1) chah, roi ; 2) échec	1) shah, king; 2) check (chess)
σαχνίσι [saxnisí]	şaneşîn	şahneşîn	şahnişin	balcon	palace balcony
σερμαγιά [sermajá], σιρμαγιά [sirmajá]	sermaye	sermayê	sermaye	capital	capital
σερσέμης [sersémis]	sersem	sersam	sersem	1) étourdi ; 2) idiot	1) giddy; 2) stupid, silly
σέρτικος [sértikos]	sert	serd	sert	dur, raide, rude, sévère	hard, rough, sharp, stern
σινί [siní]	sênî, sînî	sînî	sini	grand plateau rond en cuivre	large round copper tray
σιντριβάνι [sindriváni]	şadirwan	şadrevan	şadırvan	fontaine, jet d'eau	fountain
σισανές [sisanés]	şeşxane	şêşxanê	namlusu altı yivli tüfek	fusil a six coups	six shot rifle
σουτζούκι [sudzúk̆i]	sicûx, sicûq	zîçek, zîcek	sucuk	saucisson	sausage
σπαχής [spaxís], σπαής [spaís]	spahî	sêpahî	sipahi	armée, troupe	army, troops
ταβάς [tavás], νταβάς [davás]	tawe	tabê	tava	poêle (cuisine)	frying pan
ταμπουράς [tamburás]	tembûr, tenbûr	tenbûr	tambur, tanbur	luth oriental à manche long	a kind of an oriental lute
ταφτάς [taftás]	tafta, tafte	taftê	tafta	taffetas	taffeta
τεζάχι [tezáx̃i]	dezgeh, destgeh	destgah	tezgah	1) comptoir ; 2) étal ; 3) appareil	1) counter, work bench; 2) bench; 3) apparatus
τεμπέλης [tembélis]	tenbel, tembel	tenbel	tembel	paresseux	lazy
τενεκές [tenek̆és], ντενεκές [denek̆és]	teneke	tenekê	teneke	fer-blanc	can, tin
τέντζερης [téndzeris], τεντζερές [tendzerés]	tencere	tengîrê	tencere	marmite	stewpan
τερζής [terzís]	terzî	derzî	terzi	tailleur, couturier	tailor, dress maker
τζάμι [dzámi]	cam	cam	cam	verre	glass
τζάνεμ [dzánem]	canê min (ji peyva *can*)	can	canım	âme, mon âme	dear, darling
τζιέρι [dziéri], τζιγέρι [dzijéri]	ceger, cîger	cîger, cêger	ciğer	foie	liver
τζουράς [dzurás]	curre	cûrê	cura	petite variété de « saz » (luth oriental)	the smallest variety of "saz" (oriental lute)
τζουτζές [dzudzés]	cûce	cûcê	cüce	nain	dwarf
τουλίπα [tulípa]	lale (ji peyva «*dolbend*»ê)	lalê	lale	tulipe	tulip
τουμπελέκι [tumbelék̆i], τουμπερλέκι [tumberlék̆i]	teplik, dumbelek	tonbek	dümbelek	timbale	timbal
τουρμπάνι [turbáni], τιρμπάν [tirbán]	dolbend, dorbend (ji peyva «*dolbend*»ê)	dolbend	tülbent	tulle, gaze	turban
τουρσί [tursí]	tirşî, tirşîn, turşî	torşî	turşu	saumurage	pickles
τουφέκι [tufék̆i], ντουφέκι [dufék̆i]	tifing	tofeng	tüfek	fusil	rifle, gun
τραχανάς [traxanás]	terxane, tarxana	terxînê	tarhana	préparation de lait caillé séché et de farine	preparation of dried curds and flour
τσάγαλο [tsáɣalo]	çaxele, çeqele, çeqenek	çeqalê	çağla	amande verte	green almond
τσάντα [tsánda]	çente	çentê	çanta	sac	bag
τσαντίρι [tsandíri]	çadir	çador	çadır	tente	tent
τσαπράζι [tsaprázi]	çeprast, çepûrast	çeporast	çapraz	croisé	crosswise, transversal
τσαρδί [tsarðí], τσαρδάκι [tsarðáki]	çardax	çartaq	çardak	treille, tonnelle	trellis, bower
τσάρκα [tsárka]	çerx	çerx	çarka, gezinti	virée, promenade	trip, stroll
τσαρούχι [tsarúxi]	çarix, çarox	çaroq	çarık	sandale en cuir brut	rawhide sandal, rustic shoe
τσάταλο [tsátalo], τσατάλι [tsatáli]	çetel	doşax	çatal	fourchu, fourche	forked, two pronged
τσιγκέλι [tsing̃éli]	çengel, çengal, çingal	çengal	çengel	crochet	hook
τσικρίκι [tsikrík̆i]	çirik, çixrix	çehrê	çıkrık	rouet, poulie	spinning wheel, pulley
τσιμπούσι [tsibúsi]	cunbuş, cimbiş	conbêş	cümbüş	1) mouvement ; 2) sorte de mandoline avec une caisse en métal	1) movement; 2) kind of mandoline with metal body
τσιράκι [tsirák̆i]	çirax	çerax	çırak	apprenti, novice	apprentice, novice
τσιρίσι [tsirísi]	şirêz, şîrêz, çirêş	sêrîş	çiriş	colle, gomme (asphodèle en poudre)	glair (powdered asphodel root), glue
τσίτι [tsíti]	çît	çît	çit, pamuktan dokunmuş bez	callicot, tissu en gaze	callico, cotton
τσομπάνης [tsobánis], τσοπάνης [tsopánis]	şivan	çûpan, şeban	çoban	berger	shepherd
τσουβάλι [tsuváli]	çewal, çiwal	cuval, ceval	çuval	gros sac, sac de jute	sack
τσουλούφι [tsulúfi]	zilf	zolf	zülüf	mèche, tresse	plait, braid
τσόχα [tsóxa]	çoxe, çûxe	çûxa, çûxê	çuha	drap grossier	broadcloth
φιρμάνι [firmáni], φερμάνι [fermáni]	ferman	ferman	ferman	firman, ordre	firman, order
φισέκι [fisék̆i]	fîşek, fîşeng	fêşeng	fişek	cartouche	cartridge
φιστίκι [fistík̆i]	fistiq, fisteq, piste	pêstê	fıstık	pistache	pistachio
φλιτζάνι [flidzáni]	fîncan	fêncan	fincan	tasse à thé ou café	coffee or tea cup
χαβάνι [xaváni]	hawin, hewan	haven	havan	mortier	mortar
χαβιάρι [xavjári]	xavyar	xavyar	havyar	caviar	caviar
χαλί [xalí]	xalî	qalî	halı	tapis	carpet
χάνι [xáni]	xan	xan	han	caravansérail	caravanserai
χαρμάνι [xarmáni]	xerman	xermen	harman	mélange de tabacs (aire de battage)	winnowing floor, blend of tobacco
χότζας [xódzas]	xoce	xacê	hoca	maître, muezzin	master, muezzin
χούι [xúi]	xûy	xûy	huy, alışkanlık	habitude, caractère	habit, character
χουνέρι [xunéri]	huner	honer	hile, oyun	ruse, fraude, combine	deception, fraud
χουρμάς [xurmás]	xurma, xurme	xorma	hurma	datte	date (fruit)

KURMANCÎ

MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE, supplément du Bulletin de liaison et d'information

Directeur de la publication : **Reşo ZÎLAN,** *Réalisation :* **M. HASSAN, S. ILITCH, Y. KARADEMIR**